

panva, egy hazabotorkáló féllábú katona léptének ritmusdöccenésével: „Jön, amely nyakuk levágja, / jön a fejsze a lépcsőn fölfelé, / ím hallják kihagyó lépéseit, (...) jön, mint a hadirokkant, haza (...) pusztítani a hűtlen családot” – lám, az egyik leghátborzongatóbb különösségű abszurd. És a nyelvszokáson csavarni szerető Kalász Márton most higgadtan, az úzus rendjét követve formuláz, kistestű verse, a *Fülelés* a szorongás roppant látomásainak hatását ölti. A lépegető fejsze szimbólumában az abszurd szépség vall: minden ily esztétikumban rejlik valami embertelenül zord. Nem szükségszerű, hogy megszülessék, de ha már itt van, az a fontos belőle, hogy válaszütra kényszerít, a végleges ébredésre. Értsünk szót: a háború csak egyszer kezdődött el, viszont ez idáig még, sajnálatunkra, nem ért véget. A gyengébb szerzők e tárgyban talán olyan kapcsolódásokra hagyatkoznának, amelyeket nem biztos, hogy ismer az olvasó; nem föltétlenül szükséges mindent

betűbe foglalni, elegendő csupán kis darabon megbontani a válaszfalat az érzelem és az értelmezés között.

Herbert háborúja Corsóé is (például a *Bomba* ürügyén). S Fodor András veszteségérzete nem szólal meg Kovács Istvánnál, s nem a háború ötlík-e eszünkbe megint, Kalász Márton elszámolni érkező fejszéről? E költők az eredetiség sajátságos példáival szolgálnak, pózok nélkül, az önhűség révén jutnak el a felismerésig, hogy az egyén élete csakis más életek révén nyerhet formát. Az élet életekben rejtőzik. Vadonatújat mondani annyi, mint összehozni az ősit a rácsodálkozás képeivel. E költők tehát megpróbálnak úrrá lenni a mély titkon, amely a Mississippi, a Visztula vagy a Duna misztériumához hasonlatos. A nagy vizek mindegyike maga a természet-adta állhatatosság: itt van, marad, miközben szüntelenül hömpölyög valahová. Hangja, áramló anyaga, hullámverése: változatosságról tanúskodik.

ÓSZABÓ ISTVÁN

Hazáig szomjan

*Ültem és sirtam az
elhamvadt rotunda romján.
Jártam a hét égben,
jártam a hadak útján.*

*Forgószél-tölcsérek,
kék halas-tálak,
Tiszák örvényei:
agyagkorongjukon
örökké forgó edények.*

*Hazáig szomjan,
a poklok poklát
kibírtam.*

*Azt mondod nincs,
itt nincs, ami szent?
Nem biztos semmi?
Nincs örök érték?*

*Nézd a székicsért.
Pár szál zuzmó,
kékmoszat – nézd,
hogy védi fészkrét.*

*Ültem és sirtam az
elhamvadt rotunda romján.
Jártam a hét égben,
jártam a hadak útján.*

*Hazáig szomjan,
a poklok poklát
kibírtam.*